

۱۰

تشریح راهبردهای رسانه‌ای اربعین امسال

مهرآوران در خواب مصنوعی

فرهنگ

پنجشنبه :: ۸ مهر ۱۴۰۰ :: شماره ۶۰۴۵

تماشاگران و منتقدان می‌گویند «گریه کن ماچو»
فاجعه‌ای برای کلینت ایستوود و مدیران برادران وارنر است

پیرمرد سرانجام پیر شد

۱۲

یادداشت

به انگیزه روز جهانی
ترجمه و مترجم

زمان خداحافظی با ترجمه از زبان واسطه فرارسیده‌است

دکتر سیدآیت
حسینی

عضو هیات علمی
دانشکده زبان‌ها
و ادبیات خارجی
دانشگاه تهران

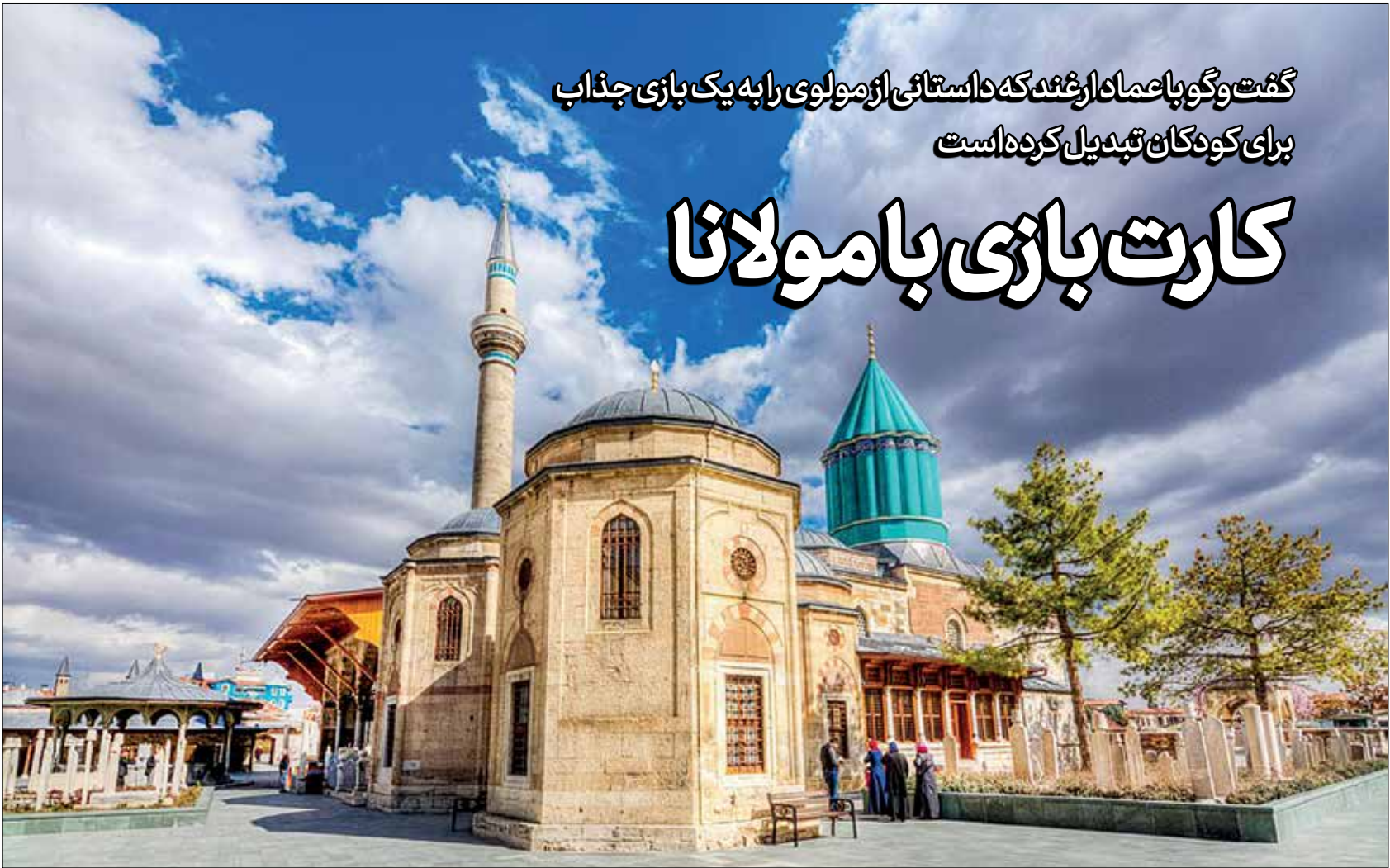
ترجمه از زبان
واسطه قدمتی
به اندازه خود
ترجمه دارد.
بسیاری از آثار
ادبی در سراسر
جهان به جای
این‌که به‌صورت
مستقیم از زبان
اصلی می‌کنند،
ترجمه شوند، از

روی ترجمه این آثار به زبان‌های دیگر
برگردانده می‌شوند. این امر گاه به
دلیل نبود مترجم زبان اصلی صورت
می‌گیرد و گاه ناشران مترجم‌های
شناخته‌شده‌ای را که آثار ادبی جهان
را از روی ترجمه این آثار به زبان‌هایی
نظیر انگلیسی برمی‌گردانند، به
مترجم‌های گمنامی که این آثار را
مستقیم از زبان اصلی ترجمه می‌کنند،
ترجیح می‌دهند. در ایران نیز این نوع
از ترجمه از دوران قدیم تا به امروز رواج
بسیاری داشته است. ما به یک معنا
مدیون ترجمه‌های با واسطه هستیم؛
زیرا اگر این ترجمه‌ها نبودند، با بسیاری
از آثار ادبی دنیا یا آشنا نمی‌شدیم یا
بسیار دیر آشنا می‌شدیم. ترجمه از
زبان واسطه تنها پس از آغاز قرن
بیست و یکم در مطالعات ترجمه
مورد توجه قرار گرفته و در همین مدت،
بسیاری از ابعاد و ویژگی‌های آن آشکار
شده است. از آنجاکه در ترجمه از زبان
واسطه، عمل ترجمه دو بار انجام
می‌شود، شاید این گونه تصور شود که
احتمالاً تعداد خطاهای ترجمه
(حذف‌ها، اضافه‌ها و انحراف‌ها) در
این ترجمه‌ها حدود دو برابر آثار ترجمه
شده از زبان اصلی است. اما واقعیت
آن است که معمولاً تعداد این خطاها
در ترجمه از زبان واسطه بسیار بیشتر
از این مقدار است.

همچنین ممکن است تصور شود اگر
هر دو مترجم اول و دوم ترجمه
با واسطه به کار خود مسلط باشند،
نتیجه نهایی بی‌نقص خواهد شد؛
درحالی‌که استفاده از متن زبان واسطه
به خودی خود می‌تواند بسیاری از
تقابل‌هایی را که در دو زبان مبدأ و
مقصد وجود دارد خنثی سازد. مثالی
ساده می‌زنم: عباراتی نظیر «عرض
کردن»، «گفتن» و «فرمودن» در زبان
فارسی و بسیاری از زبان‌های دیگر رواج
دارند و به همین دلیل، مترجمی که
به‌صورت مستقیم بین این زبان‌ها
ترجمه می‌کند می‌تواند تقابل بین این
عبارات را در ترجمه خود به‌درستی حفظ
کند اما در ترجمه با واسطه اگر مثلاً آثار
این زبان‌ها یک بار به انگلیسی ترجمه
شده باشند، معمولاً هر سه عبارت
فوق به «say» تبدیل می‌شوند و ناگزیر
به خنثی شدن تقابل بین آنها
می‌انجامد. امروز با گسترش آموزش
زبان‌های خارجی در دنیا نقش ترجمه
از زبان واسطه در بازار کتاب‌های ادبی
در حال کم‌رنگ شدن است و بسیاری
از مخاطبان جدی ادبیات ملل آثار
ترجمه‌شده از زبان اصلی را به
ترجمه‌های با واسطه ترجیح می‌دهند.
در ایران نیز در سال‌های اخیر شاهد
این هستیم که برخی آثار ادبیات
کشورهای مختلف به‌صورت مستقیم
از زبان اصلی به فارسی ترجمه می‌شوند
و این ترجمه‌ها کم‌کم جای خود را در
بازار کتاب باز می‌کنند. ☐

گفت‌وگو با عماد ارغند که داستانی از مولوی را به یک بازی جذاب برای کودکان تبدیل کرده‌است

کارت بازی بامولانا

نویسندگان منابع یازدهمین جشنواره کتابخوانی رضوی از کتاب‌هایشان می‌گویند

آشنایی با ادبیات دینی در یک رقابت فرهنگی

یازدهمین جشنواره کتابخوانی رضوی با انتخاب و معرفی شش کتاب درباره تاریخ، سبک زندگی و سیره اهل بیت(ع)، در سه رده سنی مختلف، تلاش می‌کند با ارائه منابعی معتبر، مروج فرهنگ رضوی در کشور باشد. این دوره از جشنواره کتابخوانی رضوی با هدف گسترش فرهنگ کتابخوانی و معرفی کتاب‌های فاخر در حوزه فرهنگ رضوی و پیش‌ویژه حضرت مهدی(عج)، با انتشار فراخوانی از ابتدای تیر آغاز به‌کار کرد. در فراخوان این جشنواره شش عنوان کتاب در سه رده سنی کودکان، نوجوانان و جوانان و بزرگسالان معرفی شده‌است. علاقه‌مندان به شرکت در این جشنواره تا اول آبان ۱۴۰۰ فرصت دارند آثار خود را به دبیرخانه جشنواره ارسال کنند. برای این کار باید برای دریافت فایل منابع به نشانی www.samakpl.ir مراجعه یا به منظور دریافت آمانی، ویژگی کتاب‌های جشنواره به کتابخانه‌های عمومی سراسر کشور مراجعه‌کنند. در مطلبی که‌می‌خوانید، آثار معرفی شده در این دوره از جشنواره را در گفت‌وگو با نویسندگان این آثار مرور کرده‌ایم.

گروه فرهنگی

ویژگی کتاب‌های دینی خوب برای کودکان

کتاب «زندگی امام‌رضا(ع)» اثر سیدمهدی مهاجرانی از انتشارات کتابک یکی از دو اثر معرفی شده در بخش کودک است. وی به سه ویژگی کتاب‌های دینی خوب برای کودکان اشاره می‌کند و می‌گوید: کتاب‌های دینی برای کودکان باید دارای زبانی ساده، واژگانی ساده و مفاهیمی ساده باشند و ترکیب این سه ویژگی در کنار هم می‌تواند معیار تشخیص یک کتاب مناسب برای کودکان باشد. بر این اساس در کتاب زندگی امام‌رضا(ع) سعی کردم از این ویژگی‌ها کامل استفاده را ببرم، ضمن این‌که در کنار این موضوعات ما باید مطالبی به کودکان ارائه کنیم که مناسب زندگی امروز آنها باشد. وی می‌گوید: بسیاری از کودکان سال‌ها به همراه خانواده خود برای زیارت به حرم امام‌رضا(ع) می‌روند و اعمالی‌را هم انجام می‌دهند؛ ولی در حرکتی مانند جشنواره کتابخوانی رضوی است که کودکان می‌توانند عمیقاً و به صورت صحیح با سیره و شخصیت ایشان آشنا شوند.

کاش هر کودک خود را یک «مهدی‌یار» بداند

کتاب «مجموعه ۱۴ معصوم: امام‌زمان(عج)» اثر زهره‌عبدی از انتشارات جمرکان نیز دیگر کتاب معرفی شده در بخش کودکان است. عبدی درباره محتوای کتاب می‌گوید: کتاب امام‌زمان(عج) از این مجموعه، مطالب جالبی را درباره زندگی ایشان بیان می‌کند. آرزو دارم در کنار آموزش اطلاعات تاریخ اسلام، با خواندن این کتاب به ذهن کودک تلنگری زده‌شود تا از همین کودکی ارتباطی صمیمانه و دوستانه با امام‌زمانش داشته‌باشد. کاش هر کدام از کودکان خودشان رایک «مهدی‌یار» بدانند. به‌نیازمندان کمک‌کنند، بایکدیگر مهربان باشند، به‌یکدیگر احترام بگذارند. اگر از تمام افرادی که این کتاب را می‌خوانند تنها پنج نفر به این درک برسند که امام‌زمان(عج) تنها امام‌زنده عصر ما، ناظر بر تمام اعمال ما و دوستی وفادار برای ماست، من به هدف خود رسیده‌ام. وی می‌گوید: معرفی این کتاب در جشنواره کتابخوانی رضوی را جایزه‌ای از طرف امام‌زمان(عج) می‌دانم، چراکه با حضور

این کتاب در این رویداد بزرگ، اثرم به دست مخاطبان بی‌شماری در سراسر کشور و حتی به کتابخانه‌های نقاط صفر مرزی می‌رسد و چه چیزی بهتر از این می‌تواند برای یک نویسنده رخ دهد؟

ارزش افزوده برای آثار مکتوب

کتاب «بِری ضامن آهو، ۵۵ پرسش و پاسخ درباره امام‌رضا(ع) و زیارت ایشان» اثر غلامرضا حیدری ابهری از انتشارات به نشر به عنوان یکی از آثار معرفی شده در اختیار نوجوان قرار داده شده‌است. حیدری ابهری در این باره می‌گوید: در تدوین این کتاب تلاش کردم همه مسائل مورد پرسش، یعنی هم مسائل تاریخی، هم سیره رضوی، هم حرم‌شناسی و مسائل مربوط به زیارت نوجوانانی که به حرم مشرف می‌شوند در یک سیر منطقی و بخش‌بندی کلی ارائه‌شود. وی با ابراز خرسندی از معرفی کتاب خود به عنوان یکی از منابع جشنواره می‌گوید: با تجربیاتی که از نزدیک از فعالیت کتابداران در ایام برگزاری این جشنواره در کتابخانه‌های عمومی مشاهده کرده‌ام می‌توانم بگویم با ارزش افزوده‌ای که کتابداران به این آثار مکتوب می‌دهند، معرفت افراد به خصوص کودکان در ارتباط با کتاب افزایش می‌یابد.

آشنایی با امام از دریچه قصه‌گویی

کتاب «ده قصه از امام‌زمان(عج)» اثر فریبا کلهر از انتشارات قدیانی دیگر کتاب معرفی شده در بخش نوجوان این جشنواره است که تلاش می‌کند تصویری صحیح از زندگی و سیره امام‌رضا(ع) را از دریچه قصه‌گویی به نوجوانان ارائه کند. در بخشی از داستان «خبری که راست بوده» می‌خوانیم: برای دیدن این کودک عزیز به شهر سامرا رفتم. یک راست به خانه امام حسن عسکری(ع) رفتم و با چشم دنبال کودک گشتم اما کسی را ندیدم. امام مرا کنارش نشانده. به رویم لیخند زد. از حال و روزم پرسید. امام خوشحال بود. این را از نگاهش فهمیدم. من جواب سوال‌ها را می‌دادم اما حواسم به کودکی بود که برای دیدنش آن همه راه آمده‌بودم. امام فهمید دردم چه می‌گذرد.... گفتنی است که این داستان‌ها پیشتر از این هر کدام در قالب یک کتاب از سوی انتشارات قدیانی برای کودکان گروه سنی «ب و ج» منتشر شده بود

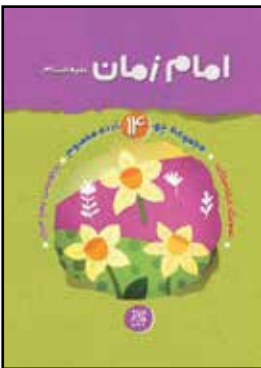
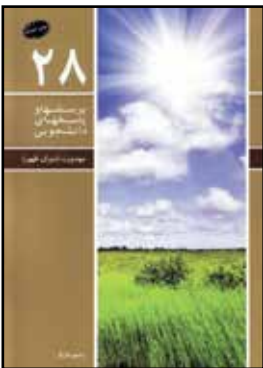
که نسخه تجمعی آن به عنوان یکی از منابع جشنواره کتابخوانی رضوی معرفی شده‌است.

کتابی از شیخ صدوق با زبان امروز

در بخش بزرگسال یازدهمین جشنواره کتابخوانی رضوی کتاب «چشمه‌های بهشت: گزیده عیون اخبار الرضا(ع)» اثر محمد‌های زاهدی از انتشارات به نشر یکی از آثار معرفی شده‌است. زاهدی درباره این کتاب توضیح می‌دهد: هرچند ما برای دسترسی به منابع نخستین به دلایل مختلف دچار مشکلاتی بوده‌ایم و برخی منابع از دست رفته اما خوشبختانه در مورد حضرت امام‌رضا علیه‌السلام منبعی مانند «عیون اخبار الرضا» داریم که توسط یکی از بزرگان شیعه یعنی مرحوم شیخ صدوق نگارش یافته و بر اساس مستندات فاصله نگارش این کتاب با شهادت حضرت امام‌رضا علیه‌السلام کمتر از دو قرن است. بنابراین این اثر نزدیک‌ترین منبعی است که آثار اخبار و آموزه‌های حضرت امام‌رضا(ع) را برای ما بازگو می‌کند.

پاسخ به سوالات در حوزه مهدویت

کتاب «پرسش و پاسخ‌های دانشجویی: مهدویت (دوران ظهور)» اثر رحیم کارگر از انتشارات معارف نیز دومین کتاب معرفی شده در بخش بزرگسالان جشنواره است. کارگر در این باره می‌گوید: اغلب جوانان ما و بخصوص دانشجویان، سوالات و شبهات بسیاری در حوزه مهدویت داشته‌اند. این شبهات اغلب در فضای مجازی و از طریق گروه‌های مخالف به خصوص گروه‌های وهابیه علیه مهدویت گسترش پیدا کرده و ذهن برخی جوانان ما را نیز درگیر کرده‌بود. بر این اساس این کتاب در مقام پاسخگویی به این سوالات و شبهات برآمده‌است. وی با اشاره به خلاهای موجود در ارتباط میان نویسنده و مخاطب در حوزه مهدویت می‌گوید: در این ۲۰ ساله که به‌طور خاص در حوزه مهدویت کار می‌کنم باید بگویم که دسترسی مخاطبان ما به کتاب‌های حوزه مهدویت کم و بسیار محدود بوده‌است و معتمد ارتباط بین نویسنده، ناشر، توزیع‌کنندگان و مخاطبان در حوزه مهدویت باید تقویت شود و برگزاری جشنواره کتابخوانی رضوی فرصتی طلایی برای ایجاد ارتباط بهتر میان نویسنده و مخاطب ایجاد کرده‌است. ☐

درنگ

مشوق‌های فرهنگی را برای واکسن زدن گسترش دهیم

این روزها با
سرعت گرفتن
ورود واکسن به
کشور و زیاد
شدن مراکز
واکسیناسیون،
صحبت‌هایی
درباره جریمه

آرش شفاعی

ادبیات و هنر

افرادی که به مراکز واکسیناسیون
مراجعه نکنند، شنیده می‌شود.

البته این جریمه‌ها در جای خود لازم
است و برای ایجاد نظم اجتماعی، دولت
موظف است در مواردی به جریمه و
شدت عمل دست بزند اما به نظر
می‌رسد روش‌های سلبی همیشه
پاسخگو نیست و گاهی هم می‌تواند از
مشوق‌ها و روش‌های ایجابی استفاده
کرد. یک نمونه از این مشوق‌ها،
اقدامی است که یکی از کتابفروشی‌های
تهران انجام داده است. روابط عمومی
کتابفروشی «زیتون» اعلام کرده برای
تشویق مردم به واکسیناسیون، به
افرادی که واکسن تزریق کرده و کارت
واکسیناسیون به همراه داشته
باشند، روی هر خرید کتاب ۵۰ درصد
تخفیف می‌دهد. این کتابفروشی اعلام

کرده روزانه حدود ۲۰ نفر از
مراجعه‌کنندگان به این فروشگاه با
کارت واکسن از تخفیف‌ها استفاده
می‌کنند. این فروشگاه حتی برای
تخفیف‌های مجازی خود هم تخفیف
برای دارندگان کارت واکسن اعمال
کرده و به خریداران از طریق فضای
مجازی در صورت ارسال تصویر کارت
واکسن خود ۱۰ درصد تخفیف می‌دهد.
طبق آنچه فعالان در کتابفروشی زیتون
اعلام کرده‌اند این طرح تا ۱۵ مهرماه
ادامه خواهد داشت و دوستداران
کتاب می‌توانند از این فرصت استفاده
کنند. این شیوه می‌تواند به‌عنوان یک
روش خوب تبلیغی که با اهداف
فرهنگی نیز همخوانی دارد، مورد توجه
واستقبال دیگر عرصه‌ها هم قرار گیرد.
پلتفرم‌های نمایش خانگی می‌توانند
از این امکان برای جذب مخاطبان
بیشتر استفاده کنند. روابط عمومی
فیلم‌ها و نمایش‌ها به جای این‌که
خبرهای بی‌خاصیتی نظیر اضافه‌شدن
فلان بازیگر به فلان فیلم یا پایان بازی
بهمان بازیگر را به نشریات ارسال و با
خواهش و التماس درخواست کنند
خبرشان در گوشه‌ای از صفحات
روزنامه‌ها یا خروجی خبرگزاری‌ها کار
شود، از این روش‌ها استفاده کنند تا
هم به سلامت و ارتقای زندگی اجتماعی
کمک کرده و هم نام پروژه‌های خود را
به‌عنوان پروژه‌هایی که دغدغه‌های
مهم و کلان دارند و به مسؤلیت
اجتماعی خود آگاهند، مطرح کنند.
اقتصاد هنر در ماه‌های اخیر به‌شدت
به مسأله کرونا گره خورده‌است.
کاهش شدت بیماری و عادی شدن
وضعیت اجتماعی تأثیر مستقیمی بر
معیشت و ادامه فعالیت در رشته‌های
مختلف هنری دارد. سینما و تئاتر ما در
این ماه‌ها دائم در رنگ به رنگ شدن
وضعیت کرونا و موج‌هایی که می‌آیند
تلفات می‌گیرند و می‌روند، آسیب‌های
شدیدی دیده‌است. در حوزه‌های دیگر
فرهنگی مانند کتاب و نشر نیز
وضعیت همین‌گونه است و هر اقدامی
برای تشویق مردم به واکسن زدن،
نه تنها اقدامی در جهت مسؤلیت‌های
اجتماعی بلکه عملی برای کمک به
رهایی اقتصاد هنر از وضعیت
ورشکسته فعلی است. ☐